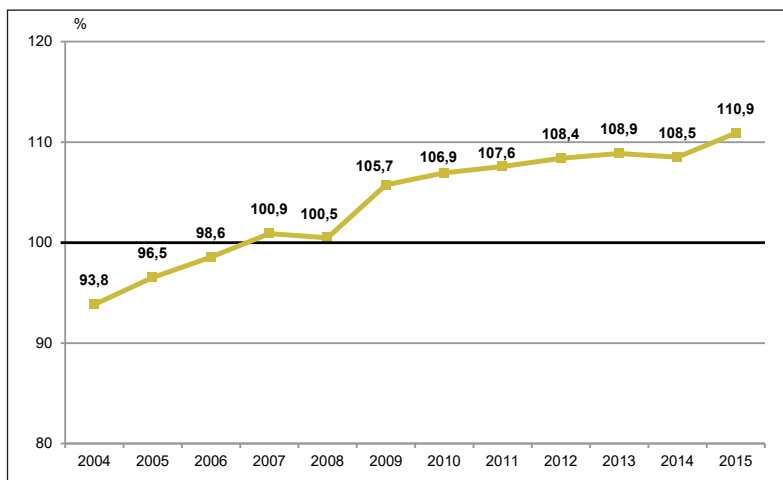

G.5.2. Az export értéke az import értékének arányában

Az indikátor a nemzetgazdaság kivitelét mutatja a behozatal százalékában, így módon a kereskedelmi egyensúly fontos jellemzője. Az ábrán azt látjuk, hogy a mutató értéke 2009 óta folyamatosan javul, enyhe romlás csak 2013-ról 2014-re volt tapasztalható. Az utolsó, rendelkezésünkre álló 2015-ös magyar érték jobb, mint az EU28 átlaga, de jobb a többi V4-es országénál is. 2014-hez képest 2015-ben azonban a lengyel érték javult a legjobban, 4%-kal, a magyar érték javulása 1,8%-os. A cseh adat enyhén, a szlovák kissé erősebben romlott. Az Eurostat adatai szerint a jobb lengyel adat háttérben az áll, hogy a lengyel export jobban, az import pedig kevésbé

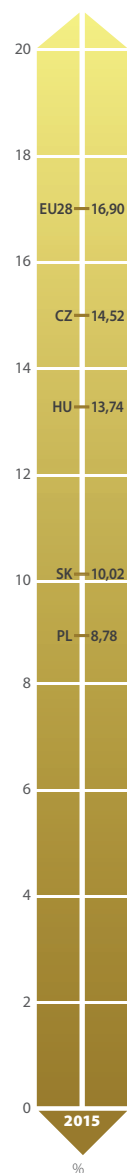
nőtt, mint a magyar. Az export nagysága összefügg azzal, hogy egy ország termékei iránt mekkora a világszerte kereslet. A keresletet azonban megfelelő piaci munkával meg is lehet teremteni. Ilyen aktív piaci munkának tekinthető a keleti és déli nyitás stratégiája. Azonban nem mindegy, hogy mit ad el egy ország. Először is szükség van megfelelő minőségű és mennyiségű árualapra. Ezenkívül minél nagyobb a tudás- és innovációtartalom az exportra kerülő termékekben és szolgáltatásokban, annál jobb árakat lehet elérni a világszerte. Viszont ha kis tudás- és innovációtartalmú termékeket és szolgáltatásokat viszünk ki a külföldre – mivel nincs ennél jobb, eladásra szánt termékünk és szolgáltatásunk –, akkor általában árversenyre kényszerülünk, vagyis csak „olcsósággal” tudunk versenyezni, ami rontja a csereértékünket. Az Eurostat és a Világbank adatai alapján a feldolgozóipar exportjából Magyarországon a csúcstechnológiát képviselő export (például számítógép, gyógyszer, tudományos berendezések, elektronikus gépek és egységek, úrkutatási termékek stb.) aránya a teljes exporton belül 2000 és 2015 között 26,5%-ról 13,74%-ra csökkent. Csehországé ugyanakkor 8,5%-ról 14,52%-ra, Szlovákiáé 3,6%-ról 10,02%-ra és Lengyelországé 3,4%-ról 8,78%-ra nőtt. Az erőteljes csökkenés Magyarországon 2005-ben indult el, majd 2012-től gyorsuló tendenciát mutat. Ennek oka lehet az EU-s csatlakozás után betelepülő, tipikusan nem high-tech termékeket gyártó cégek növekvő

Forrás: KSH

exportja. A legutóbbi, 2015-ös adatok alapján a vizsgált 30 ország között a high-tech, nagy tudásalapú export aránya Franciaországban (25,4%) és Írországban (25,8%) a legmagasabb. A magyar adat 13,74%, a cseh 14,52%, a lengyel 8,78%, a szlovák pedig 10,02%.

A V4-országok között tehát még mindig jó a pozíció, Csehország után a második vagyunk, de a növekedési tendenciában lemaradtunk. Pozícióink javításához több tudásalapú termékre és szolgáltatásra lenne szükség, azaz javulnia kellene a gazdaság diverzifikáltságának, és hosszabbodniuk kellene az itt működő cégek értékláncainak is, vagyis az összeszerelésen kívül egyre inkább a kutatás-fejlesztésnek is Magyarországon kellene történnie. Fontos lenne továbbá az is, hogy a kvv-szektor tudásalapú exportja is növekedjen. Az export- és importérték arányát természetesen tőlünk független külső tényezők, például az energiaárak is befolyásolják. De erősen függ az import mennyisége a nálunk működő, alapvetően összeszerelést végző cégek teljesítményétől is, mivel az összeszereléshez az alapegységek, elemek általában külföldről érkeznek. Ez is indokolja, hogy tudatos gazdaságpolitikával növelni kell ezen cégek nálunk végzett tevékenységeinek komplexitását, meg kell hosszabbítani értékláncaikat, azaz növelni a tevékenységeiken belül a nálunk előállított hozzáadottérték-tartalmat. Ennek egyik módszere lehet a hazai, elsősorban tudásalapú beszállítások arányának, illetve értékének növelése.

Forrás: Világbank

A nagy hozzáadottérték- és innovációtartalmú export arányának növeléséhez a gazdasági szerkezet további korszerűsítésére, az értéklánccok hosszának növelésére, a kisvállalati szektor innovációjának erősítésére van szükség.